

Checklist sociale veiligheid

Pesten voorkomen en aanpakken kun je niet alleen. Dit doe je samen met je collega's, leerlingen en hun ouders. Sociale veiligheid in je klas bevorderen? Doe hieronder de check en bekijk ook het document [Aanpak in de klas](#) in het lvs.

1	Ik werk samen met mijn collega's aan het creëren van een sociaal veilige school en ben voldoende bekend met het sociaal veiligheidsbeleid van de school	☐ Ja	☐ Nee
2	Ik investeer in een goede sfeer in de klas en het verbeteren van relaties.	☐ Ja	☐ Nee
3	Ik maak positieve afspraken tegen pesten met de groep	☐ Ja	☐ Nee
4	Ik ga uit van de groepsbenadering van pesten	☐ Ja	☐ Nee
5	Ik ben ook buiten de klas aanwezig	☐ Ja	☐ Nee
6	Ik ben een positief rolmodel	☐ Ja	☐ Nee
7	Ik betrek ouders bij de aanpak van pesten	☐ Ja	☐ Nee
8	Bij signalen van pesten ga ik op verder onderzoek uit	☐ Ja	☐ Nee
9	Als er gepest wordt in mijn klas dan focus ik op de oplossing	☐ Ja	☐ Nee

1) *Werk samen met je collega's*

Weet je hoe jouw school omgaat met pesten en is er een sociaal veiligheidsbeleid? Praat erover met collega's en directie. Bij het voorkomen en terugdringen van pesten blijkt vooral een schoolbrede aanpak (bijv. KiVa, SWPBS, Kanjertraining) goede resultaten op te leveren. Deze schoolbrede aanpak combineert interventies op school-, klassikaal en individueel niveau. Goed beleid kan het pesten met dertig procent verminderen. Daarom hoort iedere school een [veiligheidsplan](#) en een antipestbeleid te hebben.

2) *Investeer in een goede sfeer en het verbeteren van relaties*

Grote winst is te behalen wanneer op school en in de klas een sfeer gecreëerd wordt waarin harmonie en respect centraal staan en pesten en ander agressief gedrag niet getolereerd worden. Ook het verbeteren van onderlinge relaties tussen leraren en leerlingen en tussen leerlingen onderling heeft een positieve invloed op het aantal leerlingen dat gepest wordt.

- Maak gebruik van de [gouden](#) en [zilveren](#) weken.
- Gebruik een schoolbreed [programma](#) voor sociaal emotioneel leren of antipestprogramma.

3) *Maak positieve afspraken*

Leg leerlingen uit dat iedereen in de klas verantwoordelijk is voor het welzijn van de ander. Maak [positief geformuleerde klassikale regels](#) en afspraken tegen pesten met de groep. Geef de leerlingen tijd om zelf regels op te stellen. Verzamel ze en schrijf ze op een groot vel papier. Zet de meest genoemde regels bovenaan en laat alle leerlingen er een handtekening op zetten. Geef het papier een prominente plek in de klas en geef kinderen ook een kopie mee voor thuis, zodat ouders ook op de hoogte zijn van de regels in de klas.

4) *Ga uit van de groepsbenadering van pesten*

Onderzoek laat zien dat pesten niet alleen een negatieve interactie tussen pester en slachtoffer is, maar dat het een probleem van de hele groep is. Volgens de **groepsbenadering van pesten** zijn er zes rollen die kinderen in een klas kunnen aannemen. De pestkop, het slachtoffer, een pestkop-slachtoffer (die zowel zelf pest als gepest wordt), de verdediger (die voor het slachtoffer opkomt), de assistent/versterker (die als meeloper de pestkop bijstaat) en de buitenstaander (die wel weet wat er gebeurt maar er niks aan doet). Lees er [hier](#) meer over. Het Klokhuis heeft een aantal leerzame uitzendingen gemaakt over pesten: [bekijk ze hier](#).

5) *Wees ook buiten de klas aanwezig*

Pesten gebeurt meestal niet onder jouw neus in de klas. Als leraar moet je daarom ook buiten de klas aanwezig zijn. Pesten vindt vaak plaats op school- en speelpleinen. Het vergroten van het toezicht in deze ruimtes en het verbeteren van de overzichtelijkheid zorgt al voor een veiliger klimaat en heeft een positief effect op het terugdringen van pestgedrag. Waar moet je aan denken bij het toezicht op het buitenspelen? En welke praktische en ruimtelijke oplossingen kunt je als school nemen om de veiligheid te vergroten op het schoolplein? Je leest het [hier](#).

6) Wees een rolmodel

Leerkrachten zijn rolmodellen voor hun leerlingen. Neem stelling, want als docent ben je de leider van de groep. Laat bij ongewenst gedrag aan alle leerlingen zien dat jij pesten niet normaal vindt. Geef als leerkracht ook steeds het goede voorbeeld. Maak dus zelf geen grapjes die kwetsend kunnen zijn voor kinderen.

Wat voor jou de beste manier is om te werken aan de sociale veiligheid in de klas ontdek je met behulp van [deze test](#).

7) Betrek ouders bij de aanpak van pesten

Samenwerking tussen school en ouders is van belang voor de ontwikkeling van kinderen, ook bij het tegengaan van pesten. Organiseer bijvoorbeeld een ouderbijeenkomst waarin jullie ouders laten weten dat jullie pesten serieus nemen en welke initiatieven jullie nemen om pesten tegen te gaan. Formuleer ook wederzijdse verwachtingen. Klik [hier](#) meer handvatten om ouderbetrokkenheid bij sociale veiligheid vorm te geven.

Als een kind aangeeft gepest te worden

8) Ga op onderzoek uit.

Negeer nooit signalen dat bepaalde leerlingen gepest worden. Als leerlingen zelf (middels de VSV), klasgenoten of ouders melding van pesten maken, of als je zelf het gevoel hebt dat er iets speelt, is het aan te raden dit altijd verder te onderzoeken. Ga in gesprek met de leerlingen die aangeven gepest te worden en zich minder prettig voelen in de klas.

Tips om te praten met de kinderen die mogelijk gepest worden.

- Spreek in vertrouwen met het gepeste kind. Maak niets openbaar tegen de wil van het kind.
- Bied steun aan het gepeste kind en neem het kind serieus.
- Probeer het kind er van te overtuigen dat er iets moet gebeuren en dat anderen zijn/haar verhaal moet weten.
- Bespreek met het kind wat voor hem/haar een oplossing kan zijn.
- Spreek met het kind af dat het vertelt wat er aan de hand is, omdat jij niet alles kan zien.
- Licht de ouders van het kind in en vraag wat zij gemerkt hebben. Klik [hier](#) om te lezen hoe je dit kunt aanpakken

9) Focus op de oplossing van pesten

Bespreek met de leerlingen welk gedrag je wel wilt zien in plaats van de nadruk te leggen op welk gedrag je niet wilt zien. Het is vaak lastig om te achterhalen wat er nu precies gebeurd is. Ga niet te ver door op details om eindeloze discussies tussen leerlingen te voorkomen, maar focus op de oplossing: hoe kunnen zij ervoor zorgen dat iedereen zich fijn voelt in de klas? Het gaat niet om de schuldvraag, maar om het oplossen van de situatie.